

Dân số già - thách thức và giải pháp

Thái Bình là tỉnh đang trong giai đoạn dân số già và có tốc độ già hóa tăng nhanh. Bên cạnh lợi thế, dân số già cũng đặt ra rất nhiều khó khăn và thách thức tác động đến kinh tế - xã hội, trong đó có thách thức đối với ngành Y tế trong chăm sóc sức khỏe đòi hỏi cần có sự chủ động ứng phó.

Kỳ 1: Dân số già và những lợi thế, thách thức

Tham gia hoạt động văn nghệ, người cao tuổi được nâng cao đời sống tinh thần.

Thực trạng già hóa tăng nhanh

Những năm gần đây, Thái Bình là tỉnh đạt nhiều thành công trong công tác dân số - KHHGD, trong đó kết quả nổi bật là tuổi thọ trung bình của người dân tăng cao, số trẻ em sinh ra và số người chết giảm. Như vậy, tỷ lệ người cao tuổi (NCT) trong tổng dân số tăng lên rõ rệt theo từng năm. Theo thống kê của ngành dân số, Thái Bình hiện có hơn 320.000 NCT và là tỉnh sớm qua giai đoạn già hóa dân số, bước sang giai đoạn dân số già. Điều đáng ngại, tốc độ già hóa trên địa bàn tỉnh ngày càng tăng nhanh. Nếu như năm 2012, tỷ lệ người trên 60 tuổi trên tổng số dân toàn tỉnh là 13,8% thì năm 2014 đã tăng lên 14,5%, năm 2016 tăng lên 16,3%. Cá biệt, ở một số xã, tỷ lệ người già tăng lên đến 30% tổng số dân số sinh sống tại địa phương. Thống kê 6 tháng đầu năm 2017, riêng số NCT từ 80 tuổi trở lên trên địa bàn tỉnh là 79.206 cu... Những gia đình "tứ đại đồng đường", trong đó có 2 thế hệ với từ 4 người bậc cụ, kỵ, ông bà đều đã là NCT, cùng chung sống dưới một mái nhà không còn là hiếm...

Lợi thế "vốn quý của xã hội"

Thực tế xã hội có nhiều NCT cũng là một lợi thế, bởi NCT với bản lĩnh chính trị vững vàng, có nhiều kinh nghiệm sống, hiểu biết xã hội phong phú, có uy tín, sống mẫu mực... luôn là vốn quý của xã hội. Theo ông Nguyễn Thái Hùng, Trưởng ban đại diện Hội Người cao tuổi tỉnh: "NCT hiện đang là chủ doanh nghiệp, trang trại, trong đó có hơn 800 NCT sản xuất, kinh doanh giỏi. Với tài năng, trí tuệ, kinh nghiệm, họ không ngừng phát huy và sáng tạo, lãnh đạo đơn vị phát triển với thu nhập hàng trăm triệu đồng/năm trở lên, giúp giải quyết việc làm, mang lại lợi ích thiết thực cho cộng đồng. Tiêu biểu như nghệ nhân Trần Văn Sen, Anh hùng Lao động, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tập đoàn Hương Sen; ông Đào Trọng Tài, Chủ tịch Hội đồng quản trị Công ty Cổ phần Sao Mai; ông Trần Mạnh Báo, Tổng giám đốc Công ty Cổ phần Tổng công ty Giống ngày trồng Thái Bình; ông Đào Viết Hoàn, xã An Quý (Quỳnh Phụ); bà Phạm Thị Ngân, chủ cơ sở sản xuất thủ công mỹ nghệ Tây Giang (Tiền Hải)..."

Đôi mắt nhiều thách thức

Bên cạnh một số lợi thế, thực trạng dân số già và việc già hóa dân số tăng nhanh cũng đặt ra nhiều khó khăn, thách thức đối với sự phát triển kinh tế - xã hội, cần sớm được giải quyết. Đặc biệt, với Thái Bình vốn là tỉnh nông nghiệp, có gần 90% dân số sống ở nông thôn, NCT hầu hết đều là nông dân, mức sống thấp do họ không có thu nhập thường xuyên và ổn định. Tỷ lệ

NCT có lương hưu hoặc trợ cấp tại cơ sở. Ngoài ra, NCT còn là nòng cốt trong các phong trào khuyến học, khuyến tài, bảo vệ môi trường, xây dựng đời sống văn hóa; giám sát, phản biện, góp phần xây dựng Đảng, chính quyền vững mạnh, góp phần đặc lực xây dựng nông thôn mới. Theo thống kê từ Ban đại diện Hội Người cao tuổi tỉnh, hiện toàn tỉnh có 4.060 NCT thuộc hộ nghèo không có người phụng dưỡng chăm sóc; 51.129 NCT từ 80 tuổi trở lên không hưởng lương hưu, trợ cấp; 5.848 NCT tàn tật. Hầu hết NCT sinh sống ở nông thôn phải tự tạo việc làm bằng cách tham gia sản xuất nông nghiệp, phải sống dựa vào con cháu, vì vậy ít có điều kiện chăm sóc sức khỏe, nâng cao chất lượng cuộc sống. Đặc điểm này làm cho thách thức từ thực trạng dân số già và già hóa tăng nhanh ở Thái Bình cao hơn hẳn so với nhiều tỉnh, thành phố.

Do mặt trái của kinh tế thị trường, số NCT sống cô đơn, thiếu người thân chia sẻ, chăm sóc tăng đáng kể; tỷ lệ gia đình có NCT sống cùng con cháu ngày càng giảm, hiện chỉ có khoảng 62%. Nhiều gia đình người trẻ đi lao động xa quê, để lại việc đồng áng và con cái cho bố mẹ già chăm lo làm cho nhiều người già vốn không được chăm sóc, thành thói lại thêm gánh nặng. Bên cạnh tuổi cao sức yếu làm giảm chất lượng sống, tình hình phức tạp của bệnh tật và hệ lụy từ các bệnh không lây nhiễm ngày càng tăng cao ở người già. Trong khi an sinh xã hội chưa đầy đủ, năng lực, hệ thống y tế chăm sóc cho NCT chưa hoàn thiện, điều đó càng làm cho cuộc sống của đa số NCT khó khăn càng gặp nhiều khó khăn hơn.

Ông Nguyễn Thái Hùng, Trưởng ban đại diện Hội Người cao tuổi tỉnh

Người già ở bất cứ thời đại nào cũng cần có 3 yếu tố: sống vui vầy với con cháu trong cảnh gia đình ấm cúng, hạnh phúc; được tạo điều kiện sống khỏe, được chăm sóc tốt khi ốm đau; được hòa nhập và phát huy vai trò NCT, đóng góp cho gia đình và phát triển xã hội.

Cụ Phí Thị Lựu, xã Đông Hoàng, huyện Đông Hưng

Tôi năm nay đã 96 tuổi, có 5 cháu gọi bằng cụ, 1 cháu gọi bằng kỵ. Thời ngày xưa tuổi cao như tôi là hiếm song bây giờ số NCT từ 80 trở lên ở quê tôi rất nhiều. Được sống trong gia đình "tứ đại đồng đường" tôi luôn thấy vui vẻ, hạnh phúc song nhìn xung quanh còn nhiều NCT cuộc sống gặp nhiều khó khăn cần được giúp đỡ.

Bác sĩ Phan Thanh Hải, Phó Giám đốc Sở Y tế

Những năm gần đây, tỷ lệ người mắc bệnh mãn tính không lây nhiễm tăng cao, trong đó chủ yếu là NCT mắc các bệnh về huyết áp, tim mạch, đái tháo đường... Tình trạng bệnh tật vừa làm giảm chất lượng cuộc sống của NCT vừa là gánh nặng của bảo hiểm y tế vừa là thách thức lớn đối với ngành Y tế trong công tác chăm sóc sức khỏe nhân dân.

(còn nữa) **HÀ DƯƠNG**

Đẩy mạnh thu hút, tập hợp thanh niên

Mô hình câu lạc bộ, đội, nhóm và phong trào tình nguyện vì cộng đồng, an sinh xã hội là những cách làm sáng tạo của các cơ sở hội liên hiệp thanh niên (LHTN) trên địa bàn tỉnh trong công tác đoàn kết, tập hợp thanh niên.

Chị Đỗ Thị Yến, Phó Chánh Văn phòng Hội LHTN tỉnh cho biết: Công tác đoàn kết, tập hợp thanh niên được xác định gồm hai nhiệm vụ chính là tổ chức các hoạt động tạo sân chơi lành mạnh, khơi dậy nhiệt huyết của thanh niên trong tổ chức hội và phát triển hội viên. Hàng năm, Hội LHTN tỉnh đều phổ biến phương thức tập hợp mới để cán bộ làm công tác hội nhanh chóng cập nhật, triển khai. Trong những năm gần đây, chúng tôi đã tham mưu cho lãnh đạo Hội LHTN tỉnh thành lập các mô hình tổ, đội, nhóm nhằm thu hút, tập hợp theo từng nhóm sở thích, tổ chức sân chơi để họ thể hiện năng khiếu. Trong giai đoạn hiện nay, mỗi quan tâm của thanh niên là phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập. Do vậy, chúng tôi đã tham mưu cho lãnh đạo Hội LHTN tỉnh thành lập các câu lạc bộ thể thao, khởi nghiệp, hỗ trợ nhau sản xuất, 26 câu lạc bộ khởi nghiệp với 856 thanh niên tham gia, hỗ trợ 254 thanh niên khởi nghiệp. Hội còn tổ chức các lớp chuyển giao khoa học kỹ thuật, phối hợp tổ chức các hoạt động tư vấn tuyển sinh, định hướng nghề nghiệp cho thanh niên; phối hợp với các ngân hàng tín chấp cho thanh niên vay hơn 176 tỷ đồng để phát triển kinh tế.

Trước thực tế thanh niên trong độ tuổi bị thu hút vào mạng xã hội, ngại tham gia hoạt động tập thể, ngược tác với cộng đồng, các cấp hội LHTN đã đẩy mạnh thành lập tổ, đội, nhóm có chung sở thích, nghề nghiệp. Mô hình tuy không đồng

Câu lạc bộ thấy thuốc trẻ Bệnh viện Đa khoa tỉnh khám bệnh cho người cao tuổi xã Thái Thành (Thái Thụy).

về số lượng nhưng chất lượng luôn ổn định, hội viên nhiệt tình tham gia sinh hoạt. Trong hơn 2 năm trở lại đây, toàn tỉnh có 86 câu lạc bộ thanh niên theo sở thích, nghề nghiệp được thành lập. Anh Đặng Ngọc Khiết, thành viên câu lạc bộ thanh niên Hội LHTN thành phố Thái Bình cho biết: Cùng với việc tham gia sinh hoạt câu lạc bộ thanh niên khởi nghiệp để trao đổi kinh nghiệm, hỗ trợ nhau sản xuất, kinh doanh, các câu lạc bộ, đội, nhóm sở thích, nghề nghiệp như các câu lạc bộ thể thao, khiêu vũ, nhóm tuyên truyền ca khúc cách mạng... đang là điểm hẹn của nhiều thanh niên, là một trong những phương pháp thu hút, tập hợp thanh niên tham gia sinh hoạt trong tổ chức đoàn thanh niên, hội LHTN.

Bên cạnh việc xây dựng và phát triển, trong những năm qua, các cấp hội LHTN còn tổ chức nhiều phong trào, cuộc vận động lớn, qua đó đoàn kết, tập hợp và giáo dục thanh niên. Nhiều phong trào, cuộc vận động, chương trình đã chứng minh được sức sống và có ý

nghĩa rất lớn trong việc giáo dục thanh niên như: thanh niên xung kích, tình nguyện tham gia giải quyết các vấn đề an sinh xã hội, phát triển cộng đồng, bảo vệ môi trường; thanh niên xung phong bảo vệ Tổ quốc; thanh niên thi đua lập thành tích, lập nghiệp, làm giàu chính đáng... Hơn 2 năm qua, các cấp hội LHTN đã phối hợp xây mới 15 nhà nhân ái, sửa chữa 18 nhà; góp công bê tông hóa 56,7km đường giao thông nông thôn và trực chính nội đồng. Bên cạnh đó, 27.583 hội viên thanh niên đăng ký tham gia hiến máu tình nguyện, thu được 12.550 đơn vị máu; 573 lượt thấy thuốc trẻ tham gia ngày hội "Thấy thuốc trẻ làm theo lời Bác, tình nguyện vì sức khỏe cộng đồng" để khám bệnh, cấp thuốc miễn phí cho hơn 25.000 lượt người; mổ mắt miễn phí cho 62 người, tặng 793 suất quà với tổng giá trị 205 triệu đồng cho đối tượng chính sách, người có hoàn cảnh khó khăn... Những hoạt động đó đã góp phần không nhỏ đoàn kết, tập hợp thanh niên vì mục tiêu đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội tại các địa phương.

Nhờ đa dạng hóa phương pháp đoàn kết, tập hợp thanh niên, hơn 2 năm qua, toàn tỉnh đã kết nạp thêm 10.137 hội viên thanh niên, nâng tổng số hội viên hội LHTN trong toàn tỉnh lên 119.020 người, thành lập được 5 tổ chức hội LHTN trong các doanh nghiệp ngoài quốc doanh. Hội viên sau khi được kết nạp đều nhiệt tình tham gia các hoạt động có ý nghĩa với cộng đồng. Tuy nhiên, để hoạt động của các cấp hội LHTN cũng như các câu lạc bộ, đội, nhóm trực thuộc ngày càng phát triển hơn, thu hút nhiều thanh niên hơn, bên cạnh nỗ lực của tổ chức hội rất cần sự "tiếp sức" của các cấp, các ngành, cộng đồng doanh nghiệp...

XUÂN PHƯƠNG

Các câu lạc bộ, đội, nhóm theo sở thích là một trong những mô hình thu hút, tập hợp thanh niên tham gia tổ chức đoàn, hội.

Nhạc kèn Biển Vàng trước liên hoan nhạc kèn toàn quốc

Chỉ còn ít ngày nữa đội nhạc kèn Biển Vàng xã Thụy Liên, huyện Thái Thụy sẽ đại diện cho Thái Bình tham dự liên hoan nhạc kèn toàn quốc. Gần đến ngày dự thi, anh chị em trong đội tranh thủ mọi khoảng thời gian, tích cực luyện tập để có được các tiết mục hoàn thiện nhất mang đi biểu diễn.

Đội nhạc kèn Biển Vàng tích cực luyện tập chuẩn bị cho liên hoan nhạc kèn toàn quốc.

Thành lập năm 2006, đến nay, đội nhạc kèn Biển Vàng có trên 30 nhạc công, trong đó các thành viên chủ yếu đều là nữ. Tất cả họ đều là những nghệ sĩ không chuyên, xuất thân từ nhiều ngành nghề khác nhau nhưng có chung đam mê với âm nhạc, yêu thích sử dụng các loại nhạc khí phương tây. Bà Bùi Thị Nhân, đội trưởng đội nhạc kèn Biển Vàng cho biết: Thời gian đầu, khi tiếp cận các loại khí nhạc, anh chị em trong đội còn khá ngỡ ngàng vì từ trước tới nay họ chưa từng được đào tạo qua bất kỳ một lớp đào tạo nào về nghệ thuật. Sau một thời gian mày mò tìm hiểu, sự hướng dẫn của nhạc sĩ Thanh Sơn, một trong

những nghệ sĩ hàng đầu của tỉnh về lĩnh vực nhạc kèn, dần dần đội nhạc kèn Biển Vàng đã có những bước tiến bộ, tìm được

chỗ đứng trong đội ngũ các dàn nhạc kèn của tỉnh. Đội thường xuyên tham gia biểu diễn trong các chương trình của nhà thờ,

tham gia các hội nghị, lễ hội lớn trong tỉnh và nhận được sự đánh giá cao của đồng bào quân chúng nhân dân.

Sứ mệnh của đội nhạc kèn Biển Vàng trong liên hoan lần này như một điểm nhấn nhằm ca ngợi vẻ đẹp của người phụ nữ Thái Bình không chỉ khéo léo trong lao động sản xuất, sinh hoạt đời thường mà còn là những người duyên dáng trên sân khấu, rất yêu đời và có phong cách sống hiện đại. Tại liên hoan, đội nhạc kèn Biển Vàng sẽ biểu diễn 6 tiết mục gồm 4 màn hòa tấu: Dòng máu Lạc Hồng, sáng tác Lê Quang; Âm vang cửa biển, sáng tác Thanh Sơn; Tình ca Tây Bắc, sáng tác Bùi Đức Hạnh; Bắc vắn cùng chúng cháu hành quân, sáng tác Huy Thục; tốp tấu liên khúc dân ca ba miền và độc tấu Người ở đừng về do nhạc sĩ Thanh Sơn thể hiện.

Năm vai trò chỉ đạo nghệ thuật, nhạc sĩ Thanh Sơn cho biết: Ý tưởng của chúng tôi là sự kết hợp giữa các yếu tố âm nhạc dân gian với âm nhạc hiện đại. Việc đồng nhạc thuần Việt được thể hiện bằng các nhạc cụ phương Tây vừa góp phần tôn vinh những nét đẹp của văn hóa truyền thống vừa khẳng định sự tiếp thu văn hóa, nghệ thuật thời đại mới. Tác phẩm cũng đưa người nghe đi dọc chiều dài đất nước, cảm nhận vẻ đẹp của quê hương Việt Nam. Tuy nhiên, chương trình cũng là một thử thách khá khó khăn, yêu cầu các nhạc công phải có sự nỗ lực rất cao.

Theo kế hoạch, trung tuần tháng 10, Hội Nhạc sĩ Việt Nam sẽ tổ chức liên hoan nhạc kèn toàn quốc năm 2017, kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước, hướng tới kỷ niệm 60 năm thành lập Hội Nhạc sĩ Việt Nam (12/1957 - 12/2017). Liên hoan năm nay có sự tham gia của 12 đơn vị là các dàn nhạc kèn trong cả nước, các dàn nhạc kèn trong quân đội, dàn nhạc kèn Hội Nhạc sĩ Việt Nam. Đội nhạc kèn Biển Vàng vinh dự đại diện tỉnh Thái Bình tham dự liên hoan.

Quyết tâm giành thành tích cao trong liên hoan, tranh thủ mọi khoảng thời gian, các nhạc công lại tập hợp đội ngũ, cần mẫn, chăm chỉ luyện tập. Chị Bùi An Nhiên, một nhạc công được thể hiện bằng các nhạc cụ phương Tây vừa góp phần tôn vinh những nét đẹp của văn hóa truyền thống vừa khẳng định sự tiếp thu văn hóa, nghệ thuật thời đại mới. Tác phẩm cũng đưa người nghe đi dọc chiều dài đất nước, cảm nhận vẻ đẹp của quê hương Việt Nam. Tuy nhiên, chương trình cũng là một thử thách khá khó khăn, yêu cầu các nhạc công phải có sự nỗ lực rất cao.

Quyết tâm giành thành tích cao trong liên hoan, tranh thủ mọi khoảng thời gian, các nhạc công lại tập hợp đội ngũ, cần mẫn, chăm chỉ luyện tập. Chị Bùi An Nhiên, một nhạc công được thể hiện bằng các nhạc cụ phương Tây vừa góp phần tôn vinh những nét đẹp của văn hóa truyền thống vừa khẳng định sự tiếp thu văn hóa, nghệ thuật thời đại mới. Tác phẩm cũng đưa người nghe đi dọc chiều dài đất nước, cảm nhận vẻ đẹp của quê hương Việt Nam. Tuy nhiên, chương trình cũng là một thử thách khá khó khăn, yêu cầu các nhạc công phải có sự nỗ lực rất cao.

THẢO TIẾN